

Kalodont

najboljša

krêma za zobe
stane

od 21. decembra 1914
70 vinarjev.

Nadvojvoda Evgen.

Glavni poveljnik naših v Srbiji nastopajočih vojakov, feldcajmajster Potiorek šel je iz zdravstvenih ozirav v pokoj. Glavno komando

Erzherzog Eugen

na jugu prevzel je zdaj nadvojvoda Evgen, general kavalrije, katerega sliko danes prinašamo.

Trdnjava Krakove.

O naši trdnjavi Krakovi, katera je bila Rusom nekaki cilj, piše „Schlesische Volkszeitung“ m. dr.:

Krakova bila je že od starih časov sem utrjeno mesto, ki je varovalo prehod čez Vislo. Še danes se vidi veliki ostanek starih utrdb, namreč del „Florijanovih duri“, ki so bile leta 1498 zgrajene in ki imajo 7 stolpov. Danes je Krakova seveda po vseh tehnično vojaških predpisih kot močna trdnjava zgrajena. Že naravna lega ob reki in sredi velike skupine gričev napravi mesto jako primerno kot trdnjavo. Skozi stoletja bila je ta trdnjava pozorišče velikih bojev. Vkljub temu je bila Krakova vedno središče živahne trgovine; tu se najde še zdaj neko veliko trgovinsko hišo Bethmann.

Mnogo zgodovinskih spominov zvezanih je s to staro prestolico Poljakov, ki je bila skozi stoletja mesto vladanja, kronanja in pogrebov poljskih kraljev. Krakova videla je napredovanje poljske moči, cvetela je in živela pod krilami belega orla in padla, ko je ta orel omedlel. Šele pod avstrijsko vlado pričela je Krakova nanovo cveteti.

Ednajst stoletij obsega zgodovina tega mesta in znaki se kažejo še danes na njegovem starem obliju. Poljstvo in Nemštvo trčila sta tukaj skupaj; merila sta svoje moči, enkrat v mirnem tekmovalstvu, drugič zopet v hudem boju. Madžari in Tataři plenili in požigali so v tej trdnjavi, črna smrt divjala je v njenem zidovju, Švedi in Rusi napadali so mesto; ali vsi sovražniki niso zamogli življenske moči tega mesta uničiti; kajti Krakova ima srečno lego v plodoviti dolini Visle ob iztoku Rudawe in ob velikih proti vzhodu vodečih trgovinskih cestah.

Poljski kronisti pripisovali so ustanovitev mesta nekemu tajnostnemu vojvodi imenom Krok (Krakus), pradedu najstarejšega slovanskega knežjega rodu. Pozneje prišlo je hitro se razvijajoče mesto pod poljsko vlado in je postalo celo glavno mesto Poljske. Že leta 1250 poklical je kralj Boleslaw nemške koloniste in jim dal velike

predpravice; podelil jim je in tudi celi Krakovi nemške postave. Wladislaw I. dvignil je Krakovo kot rezidenco in se je pustil leta 1320 tam kronati. Najbolj pa je cvetelo mesto pod njegovim sinom Kazimirjem I. (1333 do 1370). Ta je dal Krakovi trdnjše zidovje. Zgradil je namesto starega lesenega grada velike palače ob Wawelju, ustanovil univerzitetu in onkraj Visle predmestje Kazimierz. Trgovina in delo je cvetelo, velike, skoraj izključno nemške trgovinske hiše nakupičile so vsled trgovine z Rusijo velikanske svote, Faggerji, Bethmanni, Vierzingi in Turzizi bili so trgovski kralji v polnem zmislu besede. Na vsak način je dosegla Krakova pod njim in njegovim prvim naslednikom svoj najlepši cvet. Učenjaki in umetniki so obdajali vedno preste! Jagellonov, kraljevi dvor je širil bogastvo, pa tudi izobrazbo po mestu.

Ko se je kraljevi dvor leta 1610 v Varšavo preselil, dobila je Krakova prvi hudi udarec, kateremu so prav hitro še drugi sledili. Vedne švedske vojske uničile so trgovino, težki davki in kontribucije so razrušili blagostanje. Koncem 18. stoletja štelo je mesto, ki je imelo enkrat čez 80 000 prebivalcev, komaj 9-450 prebivalcev.

Pri tretji delitvi Poljske leta 1795 prišla je Krakova v avstrijsko last. Za kralek čas postala je leta 1815 še enkrat samostojna republika za 30 let. Od tedaj pa je del Galicije in last Avstrije.

Zemljevid Galicije.

Avstro-ograka ofenziva v Galiciji se prav lepo razvija. Rusi so sicer še mnogo novih moči dobili, ali vendar se jim slabo godi. Naše čita-

Karte zu den österreichischen Erfolgen in Galizien und Polen.

telje bode gotovo majhni zemljevid važnih krajev v Galiciji in Karpatih, ki jih poročila vsak dan omenijo, zanimal.

Vojska

divja in nikdo ne ve, kako dolgo bode trajala. V teh resnih časih kaže se pomen društva

„Rdeči križ,“

ki skrbi za ranjence vojne, posebno očitno. Prosimo torej vse, ki imajo čisto srce za našo domovino, da naj

žrtvujejo

za to prepotrebno društvo vsaj malo darilo!

Razno.

Naknadni črnovojniški nabori na Štajerskem se vršijo: 20. januarja v Celju za črnovojniške iz Celja ter iz okrajnih glavarstev Celje in

Brežice; 21. januarja v Celju za črnovojniške iz okrajnih glavarstev Konjice, Ljutomer, Ptuj (tudi mesto) in Slovenji Gradec; 21. januarja v Mariboru za mesto Maribor ter mariborsko in radgonsko okrajno glavarstvo. Pričetek naborov v Celju vsakokrat ob 8. uri zjutraj v domobranski vojašnici, v Mariboru ob pol 9. uri v „Gambrinushalle“ na Schillerjevi cesti.

Odlikovan je bil na severnem bojnem polju sin tukajšnjega knjigotrdca in tiskarja našega lista, gospod Dr. Viljem Blanke, rezeryni nadzdravnik pošpolka štev. 7 z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne za svoje požrtvovalne in hrabre čine pred sovražnikom. Vsa čast njemu in njegovi družini!

Toča v januarju. Iz Gradca se od 4. t. m. poroča: Danes zvečer proti 7. uri pričela je pri nas nakrat toča padati. Padala je kakor rženo zrnje debela toča. Pač čudna prikazen sredi zime!

Umor v novoletni noči. Ob izhodu vasi v Gamlicu našli so na novoletni dan zjutraj kočarja Petra Markoviča umorjenega. Poizvedbe orožnikov so dognale, da je Markovič, ki je bil jako mirni človek, ponoči zapustil neko gostilno. Kmalu nato bil je zahrbtno napaden. Sunek z nožem v glavno žilo ga je takoj usmrtil. Na sumu sta dva fanta, od katerega so enega že zaprli. Vzrok groznega umora je baje neko staro hudo sovraštvo.

Tatova. V zadnjih dneh zgodila se je v Beljaku in okolici cela vrsta vlvomov. Zdjaj se je posrečilo policiji, zapreti delavca Johana Lartizara in Valentina Kargla, ki sta te tatvine zakrivila.

Detomoriška. V okrajni sodnji v Ebersteinu zaprli so 28-letno dekle Terezo Pečarnik iz Hochfeistritz. Dekla je po lastnem priznanju pred skoraj enim letom svojega enomesečnega otroka zadavila.

Brezplačno prevažanje za vojake na bojnem polju namenjenih daril, katera zbira in razdeljuje c. in kr. vojno ministrstvo, urad za vojne oskrbe na Dunaju in vojno oskrbovalni urad ministrstva kralj. ogrske deželne brambe. S takojšnjo veljavnostjo do preklica, najkasneje pa do 1. februarja 1915 se dovoli na vseh v obratu c. kr. avstr. drž. železnice stoječih normalno in ozkotirnih progah za naslednje navedeno blago, ki se odda kot brzovozno blago, brezplačno prevažanje pod sledečimi pogoji: 1. Olajšava se razteza: a) na spodnjo in vrhno obleko vsake vrste, b) tobak vsake vrste, vino, čokolado in kandite (sladkorčke), c) vse blago, ki je namenjeno za osebno uporabo vojakov na bojnem polju. Blago, ki očitno ni sposobno za osebno uporabo vojakov na bojnem polju, je izključeno od brezplačnega prevažanja. 2. Oznacbi vsebine v voznih listih mora biti že pri oddaji blaga pripisan pristavek: „Darila za vojake v vojski“.

3. Prednji in prevzeta po dohodu so pri posluževanju te olajšave izključena. Kot sredna nabiralnica veljajo c. in kr. vojno ministrstvo, vojnookrbovalni urad na Dunaju, nadalje ministrstvo kralj. ogr. deželne brambe, vojnookrbovalni urad v Budapešti, slednji le za pod točko a) in b) imenovane predmete. Pošiljanje naravnih daril je urejeno kakor sledi: 1. Darila za vojake v vojski naj pošljejo darovalci najbližji podružnični nabiralnici, da jih naprej pošlje. 2. Kot podružnične nabiralnice pridejo v poštev: „Nabiralnica naravnih daril vojnookrbovalnega urada“ za slovensko okrožje v Gorici, „Nabiralnica naravnih daril vojnookrbovalnega urada v Celovcu“, „Nabiralnica naravnih daril vojnookrbovalnega urada v Ljubljani“, „Nabiralnica naravnih daril vojnookrbovalnega urada za Trst in Istro v Trstu“, „Nabiralnica naravnih daril vojnookrbovalnega urada v Beljaku“. 3. Večje pošiljate naj naznanijo darovalci, predno jih odpošljejo, c. in kr. vojnomu ministrstvu, vojnookrbovalnemu uradu na Dunaju. Na podlagi teh prijav dobijo darovalci od vojnookrbovalnega urada v svrhu direktne odpošiljave uradno izgotovljene vozne listke, v katerih mora biti napisano c. in kr. vojno ministrstvo, vojnookrbovalni urad na Dunaju kot odpošiljatelj in eno c. in kr. etapno poveljstvo kot sprejemnik.

Koliko časa imajo svojci vpkolicanih pravice do podpore za preskrbo. Svoji vpkolicani dobivajo podporo za preskrbo (če so drugi zakoniti pogoji dani) ves čas, dokler je vpkolicani